

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 15

Gorica - 12. aprila 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Jasnost pojmov

Današnji čas je hudo zmeden. V javnem življenju slišiš in v časopisih bereš besede, misli, izjave, o katerih po natančnem preudarku ne veš, kaj bi z njimi. Mnogi mislijo, da je v javnem življenju dovoljeno neko stvar danes zagovarjati, jutri pobijati. V listih bereš članke s polnim podpisom, ki jih je napisal isti človek v presledku enega ali dveh tednov; med njimi pa je globoko logično nasprotje. Kaj vse so že napisali o potrebi ali nepotrebi političnih strank, o vzgoji in političnem delu mladine itd. Do dna je pa te resnično važne zadeve najbrž le malokdo presodil.

Politične stranke! So časi, ko jim javno mnenje ni naklonjeno. To so dobe brez velikih idej in dogodkov. Posamezni prvaki se do dosadnosti prepirajo o malenkostih. Do političnega vpliva prihajajo častihlepni pritlikovci, ki se izživljajo v drobnarijah in spletkah ter velikih vprašanj, ki se valijo iz prihodnosti proti nam, ne opazijo, dokler jim ne stoji nov, morda usoden položaj tik pred nosom ali jih celo ne podere. Potem pa jadikujejo o nezrelosti in nepripravljenosti naroda. V takih časih se javno mnenje, katero sestavljajo ljudje, ki se morajo boriti za vsakdanji kruh in se ne utegnejo brigati za nevažne prepirčke, rado zgosti v klic: Proč s strankami! Bodi-

mo vsi eno! Čisto po evangelijsko: En hlev in en pastir! Pri tem pa zainteresirani politični prvaki, ki javnemu mnenju to misel prišepetavajo, morda ne pomislijo ali pa nočejo povedati, da en hlev in en pastir v politiki pomeni: ena stranka in en vodja, pa naj bo to duce, führer, tovariš maršal ali pa kak bodoči poglavar z bolj meščanskim naslovom. Ne pomislijo, da se svobodna politična volja ljudstva sploh ne more izražati drugače kot preko strank ali skupin. Ne vedo, da je v časih, ko ni bilo strank, vladala diktatura v obliki cesarskega ali kraljevega ali kakega drugega absolutizma ali celo despotizma. Pozabljajo na »dobrote«, ki jih uživajo podaniki v državi z eno samo stranko; pozabljajo, da imamo tak primer onstran grajskega hribočka. Niso še dognali, da se evangelijski »en hlev« v političnem in državnem življenju, ko gre velikokrat za materialne dobrine, pod diktaturami vedno spremeni v čisto navadno štalno, do vrha polno gnolja. In sistem ene stranke vedno pomeni diktaturo. In ko bo padel komunizem, ali naj za njim zavladava nova diktatura? Zato si moramo biti na jasnem, da so politične stranke neizogibno potrebno orodje demokracije in svobode, da vedno velja in bo veljala alternativa: ali stranke

ali diktatura; ali svoboda ali nasilje.

Zato ne bomo rekli: proč s strankami! Poudarek mora biti drugod. Proč s strankarskim sovraštvom in zagrizenostjo. Saj ne moremo o vseh stvareh vsi enako misliti. Saj smo ljudje, vsak s svojo pametjo. Upoštevajmo to in bodimo strpni drug do drugega. Pustimo sočloveku svobodo, da ima in pove svoje mnenje, da se organizira, kot se mu pač najbolj prilega. Isti cilj se lahko doseže po različnih potih. Glavno je, da ne škoduje skupnosti. Vzgojimo sami sebe v tem duhu. Kadar in kjer pa gre za skupnost, za obstanek, se strnimo in postavimo skupno vodstvo, ki bo tolikanj bolj uspešno, čim manj bo med ljudmi zagrenjenosti.

Pa vzgoja mladine! Ne mislimo tukaj domače ali šolske vzgoje, temveč pripravo za javno življenje! Nobenega dvoma ni, da v mladino ne smemo zanašati strankarskega sovraštva; prav tako je ne smemo vpregati v resno dnevno politično delo, še manj seveda v spletke. Pač pa je potrebno in nujno, da doraslo mladino zlasti visokošolce seznamimo z bistvom in vsebino političnih vprašanj. Mlad človek mora po dokončani šoli ob vstopu v življenje poznati Krekovo besedo: »Politika je skrb za javno blaginjo«. Vedeti mora, kaj je

socialno vprašanje, ki je dandanes izrazito politično vprašanje. Zavedati se mora, da tudi v političnem delu veljajo etična načela, da je politika uspešna za dolgo dobo edino le, če je pametna in poštena. Če mladini samo pravim: Ti si up naroda! a je ne pripravim na bodoče življenje, jo varam in ji škodujem. Prišel bo namreč čas, in morda ni daleč, ko bo komunizem padel. Tedaj bo treba na

podrtiji zgraditi nekaj drugega, boljšega. Z meglenimi frazami pa se novo življenje ne bo dala graditi. Treba bo poznati delo in treba bo imeti pogum, pogledati stvarnosti v oči. Ako nočemo, da bo današnja doraščajoča mladina pozneje samo nezavedno orodje za ustanovitev nove diktature, mora biti že danes pripravljena na zarjo resnične demokracije in svobode, ki bo izšla iz razvalin komunistične ere.

KOMINFORMIZEM JE ODVRGEL KRINKO

V Pragi se je proti koncu marca vršila sodna obravnava proti desetim redovnikom, ki so vsi zavzemali vidnejša mesta v Českoslovaški. Ti može so: p. Avguštin Mahalka, predsednik samostana redemptoristov v Novi Rži na Moravskem, p. Bohumil Tajovsky, predstojnik samostana premonstratencev v Želivcu na Češkem, p. František Silhan, provincial jezuitov v Českoslovaški, p. Silvester Brajto, dominikanec, profesor bogoslovja, in patri Mastilak, redemptorist, Kajper in Mikulasek, jezuita, Blesik redemptorist, Urban, frančiškan, Bartak, premonstrateneec.

Obtoženi so bili vsi špijonaže in upora proti državni oblasti. Sodišče je napovedalo, da bo sodna obravnava javna, a pripustilo je k njej le kominformistične poročevalce in izključilo vse druge. Zato je svetovna javnost navezana le na poročila uradne českoslovaške obveščevalnice »Četeka«, in na uradna radijska poročila iz Praga, iz Moskve in iz Tirane, po katerih smo proces zadnjic kratko omenili.

Tožbo sta zastopala kar dva državna tožilca, ki sta si prizadevala dokazati, — po uradnih poročilih — da so cerkveni redovi in samostani zvesta armada Vatikanu, Vatikan pa da je zvezan s kapitalističnim Zapadom, ki pripravlja novo svetovno vojno. Zato je vsak duhovnik, ki je zvest svojemu cerkvenemu poglavarju, že kriv zločina proti českoslovaški državi, ki smatra Vatikan za svojega sovražnika. Kakor poroča »Četeka« je bilo dejansko eno prvih vprašanj, na katero je moral vsak izmed teh 10 patrov odgovoriti: »Ali ste vi zvest Vatikanu?« Odgovorili so: »Da« — ker pravi katoliški duhovnik sploh drugače ne more po vesti odgovoriti. A tokoj nato je sledilo vprašanje tožilčev: »Priznate torej, da ste imeli zvezo z inozemstvom in z nasprotniki naše vlade?« Zaman so gotovo obtoženi patri dopovedovali sodišču, a tega uradno poročilo ne pove, da imajo svoje vrhovne predstavnike v Rimu, s katerimi pač službeno občujejo v redovnih zadevah, uradno poročilo le ugotavlja, da so obtoženci takoj priznali svoj zločin.

In ponovil se je prizor iz Jezusovega zasliševanja pred Kajfom, ki je judovskim sodnikom zaklical: »Kaj potrebujemo še prič? Sami ste slišali!«

Pri dosedanjih podobnih sodnih obravnava v Budimpešti, Sofiji itd. so se sodniki še trudili, da so obtožencem naprtili zločine tihotapstva s tujo valuto, skrivanja ubeglic, orožja itd. V Českoslovaški so zaradi lepšega patrom podtaknili patrone in potem razglasili, da so v nekem samostanu našli orožje, a glavna krivda teh patrov je v tem, da so pritrdili na vprašanje o svojih zvestobi vrhovni cerkveni oblasti. Saj je neki pravni izvedenec — po uradnem poročilu — izjavil pred sodiščem, da so v Českoslovaški duhovniki in laiki podvrženi oblasti komunistične vlade; papež nima nobene oblasti ne nad duhovniki ne nad verniki in papežev poslanik, (ki ga pa že itak ni več tam), nima nobene pravice dostavljati českoslovaškim škofom papeževe odredbe, ki nasprotujejo deželnim postavam, niti nima pravice dajati katoličanom navodila.

Kdor je torej pod kominformističnim režimom kot katoliški vernik zvest Petrovemu nasledniku in Kristusovemu vidnemu namestniku v Rimu, ta je zločinec.

Tako daleč je komunizem pripeljal krščanske narode. Tega svojega namena seveda v začetku ni obehal na veliki zvon, a ko je utrdil svojo oblast v deželi, je odvrigel krinko in pokazal, česa je zmožen.

Dne 5. aprila je sodišče razglasilo obsodbo. P. Mastilak je obsojen v dosmrtno ječo (državni tožilec je zahteval zanj smrtno kazn), p. Mahalka in p. Silhan sta dobila po 25 let ječe, p. Tajovsky 20 let, drugim so odmerili od 15 let do 2 let, vsi pa morajo na prisilno delo. Večina njih je že bila zaprta od Nemcev v koncentracijska taborišča med preteklo vojno.

Sv. cerkev ima v Českoslovaški deset novih pričevalcev za Kristusa, ostali svet pa nov glasen opomin, naj ne veruje komunistom, če zagotavljajo, da niso proti veri in Cerkvi.

Velikonočni odmor

Potem ko je poslanska zbornica na nepričakovano brezhrupen način odpravila debato o levicarskih interpelacijah glede vladnih ukrepov o ohranitvi reda in miru, je imel parlament v začetku velikega tedna še par sej. V poslanski zbornici sta poročala o gospodarskem položaju države zakladni minister in finančni minister. Njuni poročila, ki pričata o izboljšanju državnih financ in o stalnosti lire, je zbornica odobrila in parlament je odšel na velikonočne počitnice. Za praznike je vladalo v Rimu popolno politično zatišje, ki se je pa že začelo dramiti. Kom. prvak Togliatti pripravlja sejo glavnega odbora ital. komunistične partije, ki bo v teku tedna, demokristjani pa organizirajo za prihodnjo nedeljo, tako poročajo časopisi, zborovanje glavnega strankinega vodstva v Rimu.

Nemčija se zopet prebuja

Angleško časopisje piše o položaju v Nemčiji ter ugotavlja, da je vsa dežela v gibanju. Na sovjetskem področju izkoriščajo Sovjeti to prebujenje v svojo korist ter organizirajo mladino v militarističnem duhu, odstranjujejo svoje nasprotnike ter uvajajo vse stare nacistične metode v svoje nove zločinske namene.

Vzhodno področje se pripravlja na vstop v komunistični tabor, pa naj Nemci to hočejo ali ne. Zato pa se mora zganiti tudi zahodna Nemčija. Ustanovitev demokratske vlade ne zadostuje. Vse tiste nagibe, ki jih komunisti izrabljajo za organizacijo mladinskih pohodov in množičnih shodov, je treba usmeriti proti miroljubnim ciljem. Najboljše upanje na mir je sedaj Združena Evropa, in to mora biti tudi upanje Nemčije. Zahodna Nemčija je še vedno srce Evrope in nobena zveza brez nje ne bi bila popolna.

Acheson o azijskih vprašanjih

V pismu, v katerem se zahvaljuje dvema ameriškim uradnikom za njuno službo v Aziji, je zunanji minister Acheson dejal med drugim, da so azijska vprašanja globoko zakoreninjena in da bo njihova rešitev zahtevala mnogo let potrpežljivosti, razumevanja in odločnosti.

Med drugim je Acheson napisal v pismu tudi, da se vršijo na Daljnem Vzhodu velike spremembe, ki izvirajo večinoma iz težnje prebivalstva, da samo odloča o svojih zadevah in da si izboljša gospodarske in socialne razmere. Na te spremembe pa vpliva tudi obnovljeni imperialistični pritisk, ki ga izvajajo Sovjeti na tisti del sveta.

Mussolinijev duh

Mussolini — je v svojem članku o fašizmu v Treccanijevi enciklopediji ošabno napisal, da je to stoletje stoletje fašizma. To je bilo v onih dneh, ko je bil sovjetski komunizem še slaboten in se je Hitler povzpental na oblast. V nekem smislu je imel prav, a le zato, ker je v fašizmu vtelesil totalitarno obliko države, ki je politična novost in kuga XX. stoletja. Dokler iščejo ljudje v vsemogotni državi odgovor na zmedo in revščino teh težkih let, je fašizem gotovo nevaren.

Iz Rima poročajo, da neofašizem dviga glavo, čeprav je še mnogo preslaboten, da bi lahko ogrožal sedanji režim. Na položaj je treba skrbno paziti. Z epuracijo bivših fašistov je vlada onemogočila ustanovitev razreda, ki bi v prvi vrsti skušal preobrniti sedanji red in zopet postaviti na oblast fašizem. Današnje novo fašistično gibanje pogreša močnih voditeljev. Čudno je, da prihajajo neofašisti prav iz vrst mladine, ki fašizma ne pozna. Nekateri pa silijo v to njihov nacionalizem, antikomunizem in bajke o Mussoliniju. Vsi demokratski režimi morajo paziti, da ne bodo padli v roke Karibdi fašizma s tem, ko se skušajo izogniti Seili komunizmu. Obe sta namreč enako nevarni.

BELA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 20,19-31).

Tisti čas, zvečer tistega dne, prvega v tednu, je prišel Jezus pri zaklenjenih durih v hišo, kjer so bili učenci zbrani iz strahu pred Judi, stopil v sredo med nje ter jim rekel: Mir vam bodi! — In ko je bil to rekel, jim je pokazal roke in stran. Razveselili so se tedaj učenci, ko so videli Gospoda. Tedaj jim je spet rekel: Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljam. — In po teh besedah je vanje dihanil in jim rekel: Prejmite svetega Duha; katerim grehe odpustite, so jim odpusteni; katerim jih zadržite, so jim zadržani. — Tomaža pa, enega izmed dvanaajsterih, ki se imenuje Dvojček, ni bilo med njimi, ko je prišel Jezus. Pravili so mu torej drugi učenci: Gospoda smo videli. — On jim je pa rekel: Ako ne vidim na njegovih rokah znamenja žebeljev in ne vtaknem svojega prsta v rane od žebeljev in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval. — Čez osem dni so bili njegovi učenci spet notri in Tomaž med njimi. Jezus pride pri zaprtih vratih, stopi v sredo in reče: Mir vam bodi! — Potem pravi Tomažu: Deni svoj prst semkaj in poglej moje roke; podaj svojo roko in jo položi v mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren! — Tomaž mu odgovori: Moj Gospod in moj Bog! — Jezus mu pravi: Ker si me videl, Tomaž, veruješ; blagor tistim, ki niso videli, in so verovali. — Še mnogo drugih znamenj je storil Jezus v pričjo svojih učencev, katera niso zapisana v tej knjigi. Ta pa so zapisana, da bi se vi uverili, da je Jezus — Kristus, Sin božji, in da bi po veri imeli življenje v njegovem imenu.

.*

Apostoli so bili tudi po Jezusovem vstajenju še vedno precej zbegani. Le s strahom so se zbirali, toda vedno za zaklenjenimi vrati. Jezusu zaprta vrata niso mogla preprečiti, da ne bi prišel med nje. Iznemada so ga zagledali med seboj. Ostrmeli so! Kaj je to? Ali je Jezusov duh? — Pomiril jih je Jezusov pozdrav: Mir vam bodi! Pokazal jim je svoje roke in stran.

Mir! To je veliki božji dar. Že nekaj so ga ljudje s hrepenejem iskali in prav tako danes. — Mir se je umaknil iz marsikaterega srca. Na njegovo mesto so prišle strasti, razveseljevanje, svojeglavost in greh. — Miru manjka našim družinam. Izginja svetost zakonskega življenja. Marsikje grede otroci svoja pota. Družine se oddaljujejo od Boga in od njegovih zapovedi, a istočasno izgubljajo mir, ki jim ga more dati samo Bog. — Miru ni med narodi. Mnogo se govori o miru. Državniki vedno ponavljajo, kako se trudijo za mir. A

Koledar za prihodnji teden

- 16. aprila. NEDELJA. Prva povest likovna — bela. Benedikt.
- 17. PONEDELJEK. Anicet, papež.
- 18. TOREK. Konrad.
- 19. SREDA. Leon, papež.
- 20. ČETRTEK. Sulpicij.
- 21. PETEK. Anzelm, škof.
- 22. SOBOTA. Soter in Gaj, papeža.

zdi se, da je vse to prevara. Razpoloženje, kakršno vlada med različnimi skupinami držav, je zelo malo podobno miru. Tekma v oboroževanju se hitro nadaljuje.

Kakor nekaj apostolom, tako tudi danes govori Jezus vsemu svetu: Mir vam bodi! in kaže na svoje rane. Mir lahko najdejo ljudje samo pri njem. Zaman ga iščejo kje drugje.

Za veliko noč je hotel Jezus sam prinesiti mir v vsako srce, a marsikje ni smel vstopiti. Mnogim je ljubši nemir v sreči, ki ga povzroča slabo in zgrešeno življenje. Ne marajo se poboljšati. Greh jih mika, čeprav prinaša nemir v dušo. Zato jih ni bilo k spovedi in Jezus jim ni mogel prinesiti velikonočnega miru.

Tudi družine bodo našle mir samo pri Jezusu. Starše bo učil

prave ljubezni in skrbi za družino. Sreče ne prinaša izmikanje dolžnostim, ampak njihovo izpolnjevanje. Samo pri Jezusu pa se bodo tudi otroci naučili ljubezni in spoštovanja do staršev. Prava družinska ljubezen prinaša s seboj vedno srečo in mir.

Politiki se zanašajo na moč orožja, ki naj zagotovi mir. Zmota. Strah ne more prinesiti miru. Trajen mir more prinesiti svetu samo ureditev držav po Jezusovi zapovedi ljubezni in pravičnosti.

Za mir med narodi mi navadni zemljani ne moremo veliko storiti. Zato se pa toliko bolj prizadevajmo za mir v naših srcih, kjer mora kraljevati Jezus in ne greh. Jezus naj bo kralj naših družin. Z našo skupno molitvijo pa prosimo Jezusa, da bi njegov mir polagoma zavladal povsod.

NEDELJSKA MOLITEV

DAJ, VSEMOGOČNI BOG, DA BOMO VELIKONOČNE PRAZNIKE, KI SMO JIH DOKONČALI, PO TVOJI MILOSTI TUDI NADALJE Z LEPIM ŽIVLJENJEM SLAVILI.

Kulturni obzornik Uresničenje velike zamisli

Od prvega dne begunstva je v kulturnih delavcih živela želja po glasilu, ki bi nadaljevalo slovensko kulturno tradicijo, ki bi nas vezalo in nas predstavljalo. To naj omogoči revija Kultura. Pripravljajo jo že dalje časa predstavniki DOSKI-ja (Delovnega občestva za Slovenski katoliški institut), ki mu je predsednik prelat dr. J. Turk, tajnik pa preč. g. France Dolinar. Po razgovorih z znanstveniki, umetniki in publicisti na Primorskem in v USA, je sklenil Tiskovni odsek DOSKI-ja, da začne akcijo za izid revije. Ta ima namen, da v katoliški luči rešuje sodobna vprašanja, da objavlja znanstvena dela, da goji umetnostne panoge, da vzpostavi neodvisno kritiko, da vključi naša prizadevanja v svetovne tokove — vse z neprestanim prizadevanjem po ustvarjanju duhovnih vrednot in čujanju kvalitete v vsem našem delu. Razposlana so vabila k sodelovanju, najuglednejši pisatelji so naprošeni za prispevke prvega letnika.

Ker ne moremo računati na veliko število naročnikov, bo revija nastala iz denarnih prispevkov tistih ljudi, ki se zavedajo zgodovinske potrebe tega kulturnega podjetja. Njih imena bodo ostala povezana s poslanstvom, ki ga bo Kultura izpolnila v tem edinstvenem obdobju slovenskega življenja.

Naj velja to oznanilo kot povabilo med sodelavce, med ustanovnike in med naročnike Kulture, kajti marsikdo po pomoti, zaradi tega, ker ne poznamo njegovega naslova, ali zaradi kake druge ovire ni prejel posebnega vabila, ki smo jih razposlali.

Tiskovni odsek DOSKI-ja, obenem uredništvo Kulture: dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, Franc Dolinar, Božidar Fink, Alojzij Geržinič, Ruda Jurčec, inž. Albin Mozetič, Jože Osana, Karel Rakovec.

Dopise (informacije, denarne prispevke itd.) naslavljajte na naslov: Uprava Kulture, Buenos Aires, Olazabal 2338, dep.

10. Slov. kulturni večer v Trstu

»Osmere blagov« ali moderno pojmovanje krščanstva, krščanske etike in katoliškega dela v svetu — to je bilo na sporedu za ta kulturni večer. Toda msgr. dr. Franc Močnik je bil priklenjen na bolniško posteljo in ni mogel priti. Namesto njega se je ljubeznivo odzval vabilu Slovenske prosvete msgr. dr. Mirko Brumat iz Gorice, ki je v predavanju pod naslovom »Svetovna križarska vojna zoper materializem« vsestransko, poljudno in nazorno očrtal usodne in za človeštvo pogubne posledice, ki jih ima materialistično pojmovanje življenja in ki je v komunizmu našlo svoj najvišji izraz. »Manjka poduhovljenja človeških vrednot« je vzkliknil govornik. In v tem smislu je govoril Kristus: Blagor onim na duhu in blagor revnim, ker njih je nebesko kraljestvo. — Te besede so poslušalcem segle globoko v srce in so učnega predavatelja nagradili z obilnim aplavzom. Tržaška katoliška prosveta je msgr. dr. Brumatu za njegov trud prav toplo hvaležna. Ravnotako tudi slovenski katoliški izobraženci

iz Trsta za vse njegove govore na velikonočni duhovni obnovi.

Nato je sledil zelo lep filmski prikaz Lurda, lurdске Matere božje s cerkvi in velikim številom bolnikov, ki jih pripeljejo na nosilnicah iz raznih in oddaljenih krajev, da bi jih lurdška Mati božja čudežno ozdravila.

Dvorana je bila kakor vedno nabit polna. Poslušalci so notranje okrepljeni z zadovoljstvom zapuščali dvorano, ki je postala za vedno večje število obiskovalcev že zdavno mnogopremajhna.

Na prihodnjem kulturnem večeru ki bo dne 25. aprila t. l. (in ne 18. aprila kakor je na sporedu objavljeno), bo predaval ravnatelj prof. dr. Vladimir Turina o »Vlogi Slovencev v tržaškem življenju« in sicer s posebnim oziranjem na zaposlitev. To bo skioptičen razgled v zgodovino tržaških Slovencev.

Opozarjamo vse Slovence na to zelo aktualno temo in jih vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo predavanja, ki bo 25. t. m. v Mariji-nem domu v ulici Risorta 3 ob 19.30.

SVETO LETO

Kanonizacije v prihodnjih mesecih

Sv. oče bo proglasil za svetnike naslednje blažene: 23. aprila blaženo Emilijo De Rodat; 7. maja blaženega Antona Claret; 18. maja blaženi Bartolomejo Capitanio in Vincenco Gerosa; 28. maja blaženo Ivano De Valois; 11. junija blaženega Vincenca Strambi; 25. junija blaženo Marijo Goretti; 9. julija blaženo Marijo De Paredes.

Romanja

Ze par mesecev je Rim natrpan od romarjev za sveto leto in je sv. oče papež dan za dnevno zaposlen z neprestanimi posebnimi sprejemi teh požrtvovalnih katoličanov, ki se iz vsega sveta zgrinjajo v središče krščanstva. Pomlad pa je njih število znatno pomnožila. V januarju, februarju in marcu je zadoštovala velika dvorana »Aula delle Benedizioni« nad vhodom v cerkev sv. Petra za splošne sprejeme, danes ne zadoščuje več. Saj prosi za take sprejeme kar 30 in 40 tisoč vernikov, ki bi radi videli namestnika Kristusovega. Zato se vse zdaj ti sprejemi kar v cerkvi sv. Petra, kamor prinesejo sv. očeta na nosilnici, da ga vsi lahko vidijo. Počasi se pomika papežev spreved po velikanski cerkvi, okrog glavnega oltarja in zopet nazaj proti izhodu. Pod kupolo pa se nosilnica ustavi in s svojega vzvišenega prostora nagovarja vernike dan za dnevno sv. oče navadno v vseh jezikih pričujočih romarjev, namreč v italijanščini, francoščini, angleščini, nemščini, špansčini in portugalsčini. Do večjih skupin se tudi imenoma obrača ter jim daje zanje najprimernejše nauke in navodila. V takih slučajih se dvigne burno pozdravljanje sv. očeta zdaj z enega zdaj z drugega konca velike bazilike, kjer ima pač dotična skupina odkazani prostor.

Na veliko soboto ni bilo manj kot 40 tisoč romarjev navzočih v do zadnjega kotička zasedeni cerkvi pri takem sprejemu.

Velikonočni praznik svetega leta v Rimu

Menda je množica romarjev ta dan dosegla vrhunec. Saj jih je bilo okrog stotisoč; vseh seveda tudi ta največja cerkev na svetu ni mogla sprejeti. S pomočjo zvočnikov pa so vsi imeli možnost tudi zunaj na trgu sv. Petra prisostvovati slovesni sv. maši, ki jo je sv. oče začel ob 10 uri pri glavnem oltarju nad grobom sv. Petra. Tudi vaticanski radio je oddajal to slovesno službo božjo v vseh mogočih jezikih.

Nepopisno je bilo navdušenje in ginjenost vse te brezšteviline množice. Je res sv. oče človek, ki ni le najbolj obsovan od sil teme in njenih pristašev, ampak tudi najbolj ljubljene od otrok luči, otrok božjih.

Po končani sv. maši je bil napovedan okrog pol ene popoldne papežev blagoslov »urbi et orbi« — to je mestu in vsemu svetu. Visoko gori na balkonu nad cerkvenim glavnim vhodom se je prikazal ves bel, blede, visoko zravnana ta Veliki duhovnik Kristusov in je nad trgom in dovoznimi cestami, kjer se ni nič drugega videlo kot glava pri glavi, vse obrnjene v sv. očeta, z močnim glasom in s svojo značilno kretnjo raztegnjenih rok, ki se dvignejo visoko proti nebu in napravijo veliko znamenje sv.

križa, blagoslovil romarje, mesto in ves svet. Koliko solz ganutja je tedaj obrosilo stotisočere oči! Iz vseh ust pa se je nato dignil burni pozdrav skupnemu očetu vseh vernikov, morje belih robcev mu je mahal v zahvalo za milost sv. leta, za njegove molitve in brezskrajne trude ob krmilu čolna sv. Petra.

Naj bi Kristus, Gospod, kaj kmalu uslišal svojega namestnika na zemlji, zapodil satana in vrnil ubogemu človeštvu mir, pravičnost in ljubezen!

Kaj je vsemirje

Pred nedavnim so zgradili v Ameriki velikanski teleskop, t. j. daljnogled, ki je silne važnosti za astronomijo, saj je to oko, ki nam da gledati v neslutne nebesne globine. Samo zrcalo ima v premeru 513 cm in tehta 20 ton. Teleskop je nameščen na Mount Palomar, 1700 m visoko v Kaliforniji. Novi teleskop ima štirikrat več moči za zbiranje svetlobe in dvakrat večjo fotografsko sposobnost od do sedaj največjega teleskopa na Mount Wilsonu.

Dosegljiva meja novega teleskopa znaša 1.500.000.000 svetlobnih let. Obseg prostora, ki ga obvladuje to ogromno oko naše zemlje, predstavlja krogljo s premerom 3 milijard svetlobnih let. To pomeni 27 krat toliko prostora, kolikor znaša do sedaj raziskani prostor vsemirja. Ako so zvezdni otoki v tem prostoru enako gosto razporejeni kakor v do sedaj raziskanem delu, potem bi bilo število zvezdnih meglic — zvezdnih otokov nekako 2 milijardi in 700 milijonov.

V tej velikanski množini zvezdnih otokov predstavlja naša Rimska cesta samo enega od večjih in razvityh otokov tega vsemirja. Steje pa po zanesljivih računih vodilnih današnjih astronomov okroglo 200 milijard sonc. Da si predstavimo to ogromno število sonc — si mislimo veliko knjižnico z 800.000 zvezki v vsakem zvezku 160 strani ali 250.000 črk, skupno torej v celi knjižnici 128 milijonov strani ali 200 milijard črk. Vsaka črka je eno sonce. Potemtakem je naše sonce v tem morju kosmaj ena črka, a naša zemlja nevidna točkica, mikroskopično majhen prašek v bližini te črke, na eni od 128 milijonov strani te ogromne knjižnice.

A Rimska cesta je samo eden od 2 milijard 700 milijonov zvezdnih otokov v tej ogromni krogli 3 milijard svetlobnih let, ki jo more raziskovati novo ogromno oko naše zemlje. Pa tudi ta veliki in nam nepojmljivi silni prostor je šele delček vsemirja — točka neskončnosti!

Stalno bivanje v Združenih državah

Predsednik Truman je podpisal zakon, ki dovoljuje stalno bivališče v Združenih državah Levu Nikolajeviču Volkovu, bivšemu podpolkovniku sovjetskih zračnih sil. Zakon je odobril kongres. Volkov je v Združenih državah že od decembra leta 1945. Izjavil je, da bi ga ustrelili, če bi se vrnil v Sovjetsko zvezo. Prišel je v Združene države iz Kanade, kjer je bil član Sovjetske vojne misije. O svojem begu je napisal že več člankov v raznih ameriških revijah. Opisal je tudi razmere v Sovjetski zvezi.

Gospodarski listek

Pazi pri krmljenju s svežo krmo!

Pomlad je pognala vso naravo v novo, pomlajeno življenje. Senožeti in deteljišča zelenijo, inkarnatka ali rusa trava se bliža košnji. Kmalu bo nastopila doba, ko bo živina dobivala svežo krmo: sveže detelje, sveže trave. Živini bo iz oči sijalo zadovoljstvo, ko ne bo več navezana samo na suho seno in suho slamo.

DA NE BO PREBAVNIH TEZKOČ...

Samo nespametni živinorejci bo kar naenkrat začeli pokladati živim samo svežo krmo. Dal se bo zapeljati od videza, kako požrešno žival žre svežo krmo. Potem pa bo imel težkoče: živina bo dobila drisko, vsa bo umazana in se ne bo redila.

Pametni živinorejci bo prvi dan primešal le pest sveže krme med suho, drugi dan bo vzela dve pesti in vsak nadaljnji dan vedno več, dokler ne bo vse suhe krme izločil iz dnevnega krmilnega obroka. Njegova živina se bo polagoma privadila na novi način krmljenja in pri njej ne bo nobenih prebavnih težkoč.

Pa tudi za pašo velja isto: Prvi dan paše pasi živino malo časa, v naslednjih dneh pa vedno več. Le tako boš tudi to živino obvaroval pred neprijetnimi prebavnimi pojavii.

VARUJ ŽIVINO PRED NAPE- NJANJEM!

Vsled napenjanja pade vsako leto kakšno živinčce. To pa zato, ker ne vedo vsi, kako moramo ravnati z živino, če jo je napadlo napenjanje. Vendar pa je najbolje, da napenjanje sploh preprečiš, kar ni težko, če le nekoliko paziš. Vede, da nastane napenjanje, če se žival nažre mokre, posebno pa ugrete in plesnive sveže krme. Škodi pa tudi rosna trava ali rosna detelja, še bolj pa, če je mesto rose slana. V živalskem vampu nastane neko vretje, nastanejo plini, ki napihnejo živalske prebavilne organe, posebno pa vampa. Obolelo žival boš spoznal po tem, da izgine leva lakotnica, da žival stoka, da se nepejstano prestaplja. Če vidiš take znake in malo presmotriš, kaj je žival žrla, boš takoj vedel, pri čem da si.

ZDRAVLJENJE PRI NAPE- NJANJU

Napenjanje je lahko lažje ali pa težje narave. To spoznaš najbolje po levi lakotnici. Če je ta izginita in če je vampa še posebej napet, potem je obolenje težje.

V lažjih slučajih bo zadostovalo, če vodimo žival po kakšni strmi poti, a le navzgor. Nadalje je prav učinkovito sredstvo kamiličen ali kuminov čaj; v litru vode kuhaj par

minut kake 3 žlice kamilice ali kumina (kimla), dodaj kozarček žganja in mlačnega zlij oboleti živali v gobec.

Če je obolenje težje, potem pokliče žvinozdravnika. Če je ta oddaljen in ni pričakovati, da bi kmalu prišel, potem si je treba poskrbeti trokar. Ta pa se rabi le v skrajni

sili. Poskusiti moramo prei še druga sredstva, med katerimi je najboljše naslednje: Pri živali naj bodo 3 osebe, žival pa naj ima prednje noge par peti višje kot zadnje. Ena oseba naj potegne živali jezik iz gobca in naj ga tišči na stran, istočasno pa naj ščegeče živali grlo. To se napravi najlažje s palico, katere konec je ovit s cunjico, ki je bila namočena v jedilnem olju. Ščegečanje grla naj bi povzročilo pri živali porigavanje. — Dve osebi pa naj gneteta vampa, posebno levo lakotnico. To gnetenje mora trajati najmanj 1/4 ure.

Če vidimo, da tak način zdravljenja ne koristi, ker ne uhajajo plini iz živalskega telesa ne skozi gobec ne zadaj — in če ne moremo računati na nagel prihod žvinozdravnika —, potem ni drugega izhoda kot trokar.

OPERACIJA S TROKARJEM

Trokar bi moral imeti vsak umnejši živinorejec in bi moral tudi znati ravnati z njim, kar je prav lahko, če se le nekoliko pazi.

Trokar (trequarti) je malo bodalec v posebni nožnici, ki je odprta na obeh koncih. Rabimo ga pa takole: bodalce z nožnico vred držimo z levo roko na levi lakotnici, z desnico pa udarimo po ročaju. Spičasti del bodalca, ki presega spodnji del nožnice, napravi v lakotnico rez, skozi katero se zarije celi trokar do roba ročaja. Nato polagoma vlečemo bodalce iz nožnice — ta ostane na svojem mestu — tako da začnejo uhajati plini iz vampa. Bodalce držimo v nožnici kot zamašek in ne smemo dovoliti, da bi plini uhajali z vso silo. Ko lakotnica zavzame svojo navadno obliko, kar se zgodi, ko so bili plini odstranjeni, povlečemo trokar iz vampa, rano pa razkužimo z jodovo tinkturo. — Predno zabodemo trokar v lakotnico, moramo na dotičnem mestu obriti/odstraniti dlako.

ZAKLJUČEK

Kot zgoraj omenjeno, pade vsako leto kakšno živinčce vsled napenja-

nja. Te zgube prav lahko preprečimo s tem, da

1) ne krmimo ugrete, plesnive, rosne ali zmrzle sveže krme

2) in da žival pravilno zdravimo, če tudi s trokarjem, katerega moraš imeti, potem pa paziti, da ni rijast, temveč čist in nekoliko z oljem namazan.

*

Polom svilogojstva v Italiji

Neposredno pred vojno, to je v letih 1936 do 1939, je znašal pridelek svilodov v celi Italiji okoli 28 milijonov kg, leta 1949. pa nekaj manj kot 10 milijonov. Skoraj 9/10 vse proizvodnje je bilo vedno v Severni Italiji.

V celoti je padla proizvodnja svilodov za nad 65%, a v mnogih pokrajinah so sploh opustili svilorejo: tako v Umbriji, Campagni, Bazilikati, Apuliji in na Sardiniji. V navedenih pokrajinah znaša padec 100%. Skoraj isti padec zaznamujejo tudi Ligurija, Emilija, Toskana in Južni Tirol. Znaten je padec v vseh ostalih pokrajinah, najmanj se v provincah Videm in Treviso, teh dveh klasičnih svilogojških provincah, kjer znaša padec nekaj nad 50%. — Izgleda pa, da se bo vsled zvišanja cene letos proizvodnja zopet dvignila.

*

Italijanski šivalni stroji v Združenih državah

Newyorška »Herald Tribune« poroča, da kupujejo ameriške žene vedno več evropskih šivalnih strojev. Tako prodajo v Združenih državah mesečno okoli 3000 šivalnih strojev, izdelanih v Italiji, in sicer večinoma od tvrdke Necchi v Paviji. Tudi nemške, angleške in nekatere druge srednjeevropske tvrdke pošiljajo šivalne stroje v Združene države. Šivalni stroj Necchi stane 205 do 315 dolarjev in upa ta tvrdka povečati mesečno dobavo na 6000 strojev.

Akcijski odbor za obrambo Svobodnega tržiškega ozemlja O Svobodnem trži. ozemlju

Vprašanje Tržiškega svobodnega ozemlja stopa spet v ospredje. Ni dvoma, da je STO, kakor je bilo osnovano z mirovno pogodbo z Italijo, najboljša rešitev za vse prebivalce tega ozemlja: Slovence in Italijane, ker jamči obema narodomu vse gospodarske in narodnostne pravice v enaki meri.

STO že obstoji in živi in se razvija, sicer polagoma in proti volji tu vodečih italijanskih nacionalističnih strank, ki pri vsaki ugodni priliki zahtevajo priključitev tega ozemlja k Italiji, ne vedajoč se, kakšne gospodarske prednosti bi s tem Trst izgubil, — prednosti, ki so zajamčene z mirovno pogodbo — in da bi cona B, kjer biva še mnogo Italijanov avtomatično pripadla Jugoslaviji, ker je ta dolžna po mirovni pogodbi izročiti cono B le guvernerju, ko bo on imenovan.

Da branijo svoje koristi v tem vprašanju, so Slovenci, ne glede na strankarsko pripadnost in katerim je mar, da se STO ohrani tak kot je, osnovali poseben Akcijski odbor za obrambo STO — o čemur smo že poročali — ki je začel s svojim delovanjem prav v času, ko je spet to vprašanje postalo nujno in potrebno, da se slovenska javnost točno pouči o njegovem razvoju.

Prvi primer, ki je razčistil pojme, je bil v tržiškem mestnem svetu, ko so svetniki razpravljali o predlogu italijanskih strank Varnostnemu svetu, ki izvršuje varuštvo nad tem ozemljem, naj se Trst vrne Italiji: kominformistični, tudi slovenski, svetovalci so se krakoo malo glasovanja vzdržali in s tem pokazali, da jim ni nič mar, če Trst spet pade pod Italijo ali ne — kje so njihove volivne obljube, da bodo branili Trst? — Zastopnik Titove komunistične stranke pa je zastopal stališče, ki ga je izrazil že glavni tajnik Babič, da je zanje mirovna pogodba, kar se tiče Trsta, mrtva, ker je nihče ne uveljavlja in da je zato najboljšje, da se Jugoslavija in Italija o tem neposredno dogovorita; kar se pravi po domače, Italija dobi Trst in Jugoslavija cono B.

Akcijski odbor je ta oportunistična stališča obeh komunističnih strank razkril z neizpodbitnimi dejstvi in v polemiki, ki je nastala, obe stranki nista mogli drugače in zagate, ko da sta pustile glavno vprašanje na stran in se omejile na čisto navadne napade na posamezne člane Akcijskega odbora.

Da Varnostni svet lahko spozna tudi voljo slovenskega dela tržiškega ozemlja, je Akcijski odbor predlagal slovenskim okoliškim občinam, naj od Varnostnega sveta zahtevajo, da se tržiško ozemlje ohrani in naj se izvršujejo vse one določbe o enakopravnosti, o človečanskih pravicah, o državljanstvu itd. ki se dajo izvrševati tudi pred prihodom guvernerja.

Narodno zavedni svetovalci republiške občine vseh strank so enoglasno sprejeli takšno resolucijo in jim gre vsa čast. Tudi druge slovenske občine bodo v kratkem sledile temu vzgledu.

Ta nastop slovenskih občin bo prišel prav v trenutku, ko se Italija in Jugoslavija že pogajata o tržiškem ozemlju, saj nam ameriški listi vedo povedati (glej »Newsweek« z 27. 3. 1950), da so se pogajanja prekinila, ker pač Italija zahteva celo ozemlje, medtem ko si Jugoslavija želi obdržati en del.

Mi vsi, ki si želimo miru in zblizanja in razumevanja tu živim narodnosti, se vprašamo: ali ne bi bilo bolje, da se spoštuje mirovna pogodba, s katero se je končala ena vojna in ki bi morala biti sveta, ter ne bi pričenjali novih barantanj, ki ne bodo zadovoljila nikogar in utegnejo zanetiti ono iskro, ki bo lahko pomenila tretjo vojno.

palico in sirotico, malim Tončkom, pojde po svetu? Rojkova mati joče, presunljivo joče, vse po njej drgeta... Janžko jo počaka, prime jo pod roko in ji nežno dè:

»Mati, ljuba mati! Saj sem jaz z vami! Sem in vedno bom!

To je še edino, kar bedno ženo drži pokoneu: up na sina ter misel in skrb za hčerkinega sinčka Tončka.

Tedaj se tudi Tonek z otrokom obrne in počaka oba. Mehek je njegov glas, poln sinovske vdanosti:

»Mati, kar naj bi mi bila Micka, to mi bodite vi! Micko ste vzgojili in Janžka ste vzgojili! V vaših rokah bo nam najlepše rasel tudi Tonček! O Micka v večnosti, ti čuješ zdaj te besede!...« In vsi trije pred domačo hišo zaplakujejo — — —

Tedaj prirožlja s strgano verigo popotnikom naproti Rojkov pes, velik, bel čuvaj. Nič ne zalaja, le z repom mahlja. Kar plane s prednjima nogama na Toneka, ki nosi Tončka, ter otipava in ovohava odevico, pod katero spi dete. Še oblizniti hoče ovoj, pa ga Tonek odžene z odločnim:

»Proč, čuvaj, proč!«

Pes začevili žalostno, kot da nekoga pogreša.

Mati vzdihne:

»Uboga žival! Še čuvaj ve, da smo nesrečni! Tako rada ga je imela Micka! Pojdi sem, čuvaj!«

Ali pes se materinemu vabilu ne odzove. Le ob Toneku s Tončkom pozorno hiti. S kalnimi očmi

Dopisi

Mačkolje

Velikonočni prazniki in z njimi združeni obredi so za vsakega kristjana nekaj veličastnega. Z mogočeno slovesnostjo nas spominja sv. cerkev na veliko versko resnico in zgodovinsko dejstvo: Kristusovo vstajenje. S takimi občutki smo praznovali prvič v naši vasi velikonočne praznike. Skupno je bilo veselje, ker skupna je bila priprava.

Prva in najlepša priprava je bila,

da smo opravili velikonočno dolžnost: dekleta in žene najprej, nato možje in fantje v lepem številu. Oljčna nedelja, dan skupnega obhajila, je bila doživeta v vsem razpoloženju. Saj se človek čuti zadovoljnega, kadar opravi svojo dolžnost.

Veliki teden, — teden molitve. Na stranskem oltarju je bil postavljen mal a lep »božji grob«. Bel v belih nageljnih! Na veliki četrtek

boječe pogleduje gor proti Toneku in odevici.

Otroka prinesejo na dom. Soseda v črni obleki stoji na Rojkovem pragu in si tišči v predpasnik žalostno lice. Globoko sklonjena tiho ihti. Brez besed spejme Rojkove. Pregloboka in preboleča je rana, da bi si mogli voščiti dober večer.

Mati Rojkova z globokim vzdihom stopi pred Tonekom v priklet in iz prikleti v hišno sobo. Ob durih pomoči prste v blagoslovljeno vodo v kropilniku in boletno šepetaje pokropi z njo in pokriža Tončka. Vsi se molče prekrizajo.

Tonek nese Tončka v sobo in ga položi na Mickino posteljo. Solze mu stopijo v oči:

»O Micka, moja zlata Micka! Tu je najin mili otroček, tu je tvoja mehka in topla postelja, tebe pa ni! Ti boš brez deteta spala v mrzli, črni jami, o Bog, o gorje...« V silni bolečini se zgrudi ob postelji in zaveka kot otrok... — — —

Tudi mati se ihthe zruši ob postelji in Janžko si zagrebe obraz, poln trpkosti, med dlani.

Sosedi je bridko, kot da jo režejo v srec trije noži. »Jezus, Marija, ne jokajte! Saj je Tonček vaš, v Mickini postelji bo spal in razlival vam bo po domu Mickine smehljaje iz večnosti. Glejte, glejte, zdaj je odprl očke! Docela Mickine so! Ves obrazek mu je tak, kot bi bil iz Mickinega lica izrezan!«

Vsi trije Rojkovi se dvignejo, zazro v drobno dete s sinjimi očmi in smehljajem krog ustec... Milo jim

METOD TURNSEK:

Oj tiste rože...

Tiho je ob poti. Niti listič se ne zgane, niti ptič nikjer na plahutne z veje. Kot da vse s tihimi, pritaženimi utripi sožaluje z bedno materjo, nesrečnim mladim možem, bratom. Le šentjanževe muhe z vijoličnimi lučkami so tihe, žalostne spremljevalke.

Dospejo vrh brega, zavijejo polagoma navzdol proti Rojkovi hiši. Med trtami gredo in njih perje, škropljeno z galico, skriva nežne grozde. Vsak grozdek je v zavetju, se dobro drži trte ob kolu, le grozdek, mali Tonček, bo brez milega materinega varstva... In Rojkova mati vse to čuti in plaka, plaka...

Domov gredo, domov nesejo Tončka... Ali bo to njegov dom? Ali bodo ostali poslej sami? Kaj pa, če k hiši pride mačeha, trda, brezsrčna? Rojkova in Janžko imata sicer zgovorjen zadnji kot! Toda ali dom, naj Rojkov hram, Rojkova domačija, za katero sta se z možem, potem pa z Micko toliko ubadali, preide v tuje roke in ona, sirotina, od dela, skrbi in solz zmučena Rojkova mati naj na stara leta s culo in

